UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku Ekklēsiastikē Istoria, Eklogai Apo Tōn Istoriōn Philostorgiu Kai Theodōru

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XXXI. Da magna Ecclesia sanctae Sophiae & sanctorum Apostolorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

Visual Library

ἅπαντα τὰ πρῶτα νικήσαν. Φιλόστρατος γὰρ θαυμάζει ὅτι γε πεντεκαίδεκα ὁ κατ' αὐτὸν ἐκράτησε λοιμός. καὶ τὰ ἑξῆς δὲ ἄδηλα, ἐκεῖσε ἰόντα, οὗ ὁ θεὸς εὐδοκήσει, ὁ καὶ τὰς αἰτίας ἐξεπιστάμενος, καὶ ποῖ φέρονται. ἐγὼ δὲ ὅθεν ἐξέβην ἐπάνειμι, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν Ἰουστινιανοῦ φράσω.

A quæ prius graſſatæ ſunt lues ſupergreſſa. Nam Philoſtratus quidem miratur, quòd ſua ætate peſtis quindecim annis graſſata ſit. Quæ nam autem poſthæc eventura ſint, incertum eſt, cùm eò ferantur quò viſum fuerit Deo, qui & cauſas rerum & eventus cognovit. Ego verò illuc unde digreſſus ſum revertar, & reliquas res geſtas Juſtiniani commemorabo.

Κεφ. λ'.

Περὶ τῆς φιλοχρηματίας καὶ ἀπληστίας Ἰουστινιανοῦ.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἦν μὲν χρημάτων ἄπληστος, B καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὕτως ἐκτόπως ἐραστὴς, ὡς καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρυσίου πεπρακέναι τοῖς τε τὰς ἀρχὰς ἐπιτροπεύουσι, τοῖς τε τοὺς φόρους ἐκλέγουσι, καὶ τοῖς ὅσοι ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ῥάπτειν ἐπιβουλὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐθέλουσι. πολλοὺς δὲ καὶ ἀναριθμοὺς τῶν τὰ πολλὰ κεκτημένων, προφάσεις ἀπροφασίστους ἐπιχρώσας, τὰς οὐσίας ἁπάσας ἐζημίωσεν. ἦν δὲ καὶ γυνὴ ἑταιριζομένη ἐποφθαλμιῶσά τῳ, ὁμιλίαν τινὰ ἢ μῖξιν ἀνέπλασεν, εὐθὺς ἅπαντα φροῦδα τὰ τῶν νόμων καθίστατο, καὶ τὸν C Ἰουστινιανὸν προσεταιρισαμένη τοῦ ἀτόπου κέρδους, ὅλον τὸν πλοῦτον τοῦ συκοφαντηθέντος, οἴκοι μετεσκευάσατο. καὶ ἀφειδὴς δὲ χρημάτων ὑπῆρχεν ὥστε καὶ πολλοὺς ἁγίους, καὶ ἑκασταχοῦ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἀναστῆσαι, ἄλλους τε εὐαγεῖς οἴκους ἐς ἐπιμέλειαν ἀνδρῶν τε καὶ γυναίων ἀώρων τε καὶ ἐξώρων, καὶ τῶν ὑπὸ νοσημάτων ποικίλων ἐνοχλουμένων. συντάξεις τε μεγάλας ἀποκληρῶσαι, ὅθεν δέοι ταῦτα γίνεσθαι· πρᾶξαι τε καὶ ἄλλα μυρία εὐσεβῆ καὶ θεῷ ἀρέσκοντα, εἴπερ ἐξ οἰκείων δρῷεν οἱ τούτων ἐργάται, καὶ καθαρὰς τὰς σφῶν πράξεις καρποφοροῖεν.

Cap. XXX.

De inexplebili avaritia Juſtiniani.

Fuit quidem Juſtinianus inexplebilis avaritiæ, & alieni uſque adeo appetens, ut univerſas provincias Imperii Romani acceptâ pecuniâ venderet Magiſtratibus, & tributorum exactoribus, & iis qui abſque ulla cauſa inſidias hominibus ſtruere ſolent. Multos præterea, ac pœne innumerabiles qui opibus affluebant, concinnatis calumniis omni patrimonio ſpoliavit. Quod ſi quæ mulier corpore quæſtum faciens, conſuetudinem aut ſtuprum alicui falsò objeciſſet, bonis ejus inhians, ſtatim leges omnes ac jura violabantur, & modò Juſtinianum turpis lucri participem adſciviſſet, univerſas opes ejus qui calumniâ appetitus fuerat in domum ſuam transferebat. Idem tamen in expendenda pecunia admodũ largus fuit: adeo ut multas ſacras ædes & magnificas paſſim Eccleſias ædificaret. Multas præterea religioſas domos ad curandos viros ac mulieres, tam ſenes, quam parvulos, & eos qui variis morbis conflictabantur, exſtruxit: Nec mediocres reditus ad eam rem deputavit. Innumera quoque alia geſſit admodum pia, Deoque accepta, dummodò ii qui hæc agunt, ex propriis facultatibus ea opera perficiant, & actus ſuos puros, tanquam ſacrificium, offerant Deo.

D

Κεφ. λα'.

Περὶ τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς ἁγίας σοφίας, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ἀνέστησε δὲ καὶ κατὰ τὴν Κωνσταντίνου, πολλοὺς μὲν ἐς κάλλος ἐξησκημένους τῷ θείῳ καὶ τοῖς ἁγίοις σηκούς. ἐδομήσατο δὲ μέγα τι καὶ ἀπαράβλητον χρῆμα, οὐχ ἱστορηθὲν πώποτε, τὸν μέγιστον τῆς ἐκκλησίας νηὸν, εὐπρεπῆ τε καὶ ἔξοχον, καὶ

Cap. XXXI.

De magna Eccleſia ſancta Sophia, & ſanctorum Apoſtolorum.

Idem Conſtantinopoli, cùm alias ſacras ædes miræ pulchritudinis in honorem Dei ac Sanctorum conſtruxit: tũ magnum illud & incomparabile opus, cujuſmodi nullum unquam fuiſſe memoratur: maximam ſcilicet Eccleſiam S. Sophiæ, decoram ac præcellentẽ, &

quæ vim dicendi omnem longe ſuperat. Ejus tamen ſingulas partes, quoad poſſum, deſcribere conabor. Ædes ſanctuarii, teſtudo eſt quatuor fornicibus in ſublime erecta: in tantam altitudinem ſublata, ut ex interiore quidem loco aſpicientes, hemiſphærii faſtigium difficilè poſſint cernere. In ſuperiori autem loco conſtituti, quantumvis audaces ſint, nunquam deſpicere conentur, & usque ad ſolum oculos demittere. Fornices autem vacui à ſolo usque ad culmen tecti eriguntur. In dextro autem ac ſiniſtro latere ex adverſo fornicum poſitæ ſunt columnæ, ex lapide Theſſalico fabricatæ: Et ſolaria ſuſtinent, quæ aliis item ſimilibus columnis ſuffulta, iis qui myſteria ſpectare voluerint, ex ſublimi conſpiciendi copiam faciunt. Et hoc etiam loco Auguſta diebus feſtis ſacrorum myſteriorum ſolennitati intereſſe ſolet. Quæ verò ad ortum & occaſum ſolis ſunt ſitæ, ita relictæ ſunt, ut nihil ſit quod tantæ magnitudinis admirationem impediat. Supradictorum autem ſolariorum porticus, inferiùs columnis ac parvis arcubus tantum opus abſolvunt. Porro ut manifeſtius fiat hujus fabricæ miraculum, menſuram quoque hîc inſerere conſtitui longitudinis & latitudinis atque altitudinis; arcuum item tum vacua intervalla, tum ſublimitatem. Menſura igitur ſic ſe habet. Longitudo quidem à porta quæ eſt è regione ſacræ conchæ, quo in loco incruentum offertur ſacrificium, ad ipſam usque concham, eſt pedum centum & nonaginta: latitudo verò à Septentrione ad Meridiem, pedum centum & quindecim. Altitudo à centro hemiſphærii usque ad ſolum, pedum centum & octoginta. Arcuum verò ſingulorum latitudo quidem eſt pedum ... longitudo verò ab ortu ſolis ad occaſum pedes continet ducentos & ſexaginta. Latitudo verò illuminationis eorum habet pedes ſeptuaginta quinque. Sunt præterea ad occaſum ſolis porticus duæ admodum venuſtæ, & atria undique miræ pulchritudinis. Exſtructum eſt ab eodem Juſtiniano templum ſanctorum Apoſtolorum, quod nulli alteri templo facile concedat: In quo Imperatores ac ſacerdotes ſepeliri mos eſt. Ac de his quidem rebus hæc omnino dicta ſint.

A λόγου δύναμιν ἐκβαίνοντα. ἐπειράσομαι δ' ὡς ἂν οἷός τε ὦ, χωρογραφῆσαι τὸ τέμενος. θόλος ἐστὶν ὁ τοῦ ἀνακτόρων νηός, τέτταρσι μετεωριζομένη ψαλίσιν, ἐς τοσοῦτον ὕψος ἐπαιρομένη, ὡς ἔνερθε μὲν τοῖς ἀτενίζουσι δυσέφικτον εἶναι τοῦ ἡμισφαιρίου τὴν ἀποπεράτωσιν. ὕπερθεν δέ, τοὺς γινομένους μηδαμῇ πειρᾶσθαι, εἰ καὶ μάλα τολμηλής τις εἴη, ὑπερκύπτειν καὶ ἐς τὸν πυθμένα τὰς ὄψεις παραπέμπειν. αἱ δὲ ψαλίδες κεναὶ ἐξ ἐδάφους μέχρι τῆς καλύπτρας τῆς ὀροφῆς ἐπαίρονται. ἐν δεξιᾷ δὲ καὶ κατὰ τὸ εὐώνυμον κίονες αὐτοῖς παραλέλλαγνται B ἐκ θεσσάλου λίθου πεποιημένοι. ὑπερῷά τε μετεωρίζουσιν ἑτέροις παραπλησίοις κίοσι, προκύπτειν τοῖς βουλομένοις διδόντες ἐς τὰ τελούμενα· ὅθεν καὶ ἡ βασιλὶς παροῦσα ταῖς ἑορταῖς τῇ ἱερουργίᾳ τῶν μυστηρίων ἐφίσταται. οἱ δὲ πρὸς ἀνίσχοντα καὶ δυόμενον ἥλιον οὕτως ἀφείθησαν, οὐδενὸς ἐμποδὼν τῷ θαύματι τοῦ τηλικούτου μεγέθους γινομένου· στοαὶ δὲ τῶν λελεγμένων ὑπερῴων ἔνερθε κίοσι καὶ ψαλίσι μικραῖς, τοσοῦτον ἔργον ἀποπερατοῦσαι· ὡς ἂν δὲ καὶ τὸ θαῦμα τῆς οἰκοδομίας τρανότερον ᾖ, καὶ τοὺς πόδας συνεῖδον ἐνθεῖναι, τοῦ C τε μήκους, τοῦ τε εὔρους, τοῦ τε ὕψους, καὶ τῶν ψαλίδων, τό τε διάκενον, τό τε ὕψος, ἔχοντας ὧδε. ἔστι μὲν οὖν τὸ μῆκος ἐκ τῆς καταντικρὺ θύρας τῆς ἱερᾶς κόγχης, ἔνθα τὰ τῆς ἀναιμάκτου καλλιερεῖται θυσίας, μέχρις αὐτῆς, ποδῶν ρϞ'. τὸ δέ γε εὖρος κατὰ βορρᾶν καὶ νότον, ποδῶν ριέ. τὸ δὲ βάθος ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ἡμισφαιρίου μέχρις ἐδάφους ποδῶν ρπ'. καὶ τῶν ψαλίδων, τὸ μὲν ἑκάστης εὖρος ποδῶν τὸ δὲ γε μῆκος ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δύσιν ποδῶν σξ'. τὸ δὲ πλάτος τοῦ ἐμφωτοῦ αὐτῶν ποδῶν D οέ. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς δυόμενον ἥλιον ἐκπρεπεῖς ἕτεραι στοαὶ δύο, καὶ πάντοθεν ὑπαίθριοι αὐλαὶ ἐς κάλλος ἐξησκημέναι. εἴργασται δὲ αὐτῷ ὁ τῶν θεσπεσίων ἀποστόλων νηός, οὐκ ἐθέλων ἑτέρῳ τὰ πρωτεῖα διδόναι. ἐν ᾧ οἵ τε βασιλεῖς, οἵ τε ἱερωμένοι, τῆς νενομισμένης ταφῆς τυγχάνουσι· περὶ μὲν οὖν τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἀμωσγέπως εἰπεῖν τοιαῦτα.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN